

FÁTÆKRADØMI

HUNDRAÐTALS

FØROYSK BØRN LIVA

Í FÁTÆKRADØMI

DØMI I: Mamma við einum barni í Tórshavn

Forsorg

Inntøka:

Veiting frá Almannaverkinum:9.500 kr

Barnapengar:1.074 kr

Barnaískoytið:544 kr

Tilsamans11.118 kr

Útreiðslur:

Húsaleiga:5.500 kr

Ljós og hiti:1.200 kr

Telefon/internet/kringvarpsgjalds630 kr

Bil/ferðaútreiðslur:800 kr

Aðrar fastar útreiðslur:900 kr

Tilsamans9.030 kr

2088 um mánaðin til mat, klæðir, tannlækna, heilivág, frisør, frítíðarítriv osfr. 69 kr um dagin til ein vaksnan og 1 barn

DØMI II: Par við trimum børnum í miðal stórari bygð

Kvinnan: Arbeidsleys

Maðurin: Óstøðugt tímalønt arbeiði

Inntøka

Arbeidsloysisstuðul:4.700 kr

Løn:8.400 kr

Tilsamans13.100 kr

Útreiðslur

Húsaleiga v/ljós og hita:5.700 kr

Telefon/internet/kringvarpsgjalds750 kr

Trygging:500 kr

Bil/ferðaútreiðslur:2.000 kr

(maðurin hevur langa veg til arbeiðis)

Aðrar fastar útreiðslur:1.200 kr

(avbataling upp á m.a. brillur og tannlækna)

Tilsamans10.150 kr

2.950 kr um mánaðin til mat, klæðir, tannlækna, heilivág, frisør, frítíðarítriv osfr. 98 kr um dagin til 2 vaksin og 3 børn

Dømini omanfyri vísa støðuna hjá tveimum av teimum yvir 450 familjunum, sum hava tørv á jólahjálp. Vit hava nógvar familjur, sum eru líka illa ella verri fyri, enn hesar, og eisini nakrar fáar sum eru eitt lítið sindur betur fyri. Felags fyri allar familjurnar er tó, at inntøkan er lág, og tóki peningurin, tá alt tað fasta er goldið, ógvuliga lítil.

Hjá flest øllum familjunum er upphæddin til mat tann einasta upphæddin, tey ráða yvir sjálvi, og tí er tað altíð matin tað gongur út yvir, tá óvæntaðar útreiðslur koma. Leiga, lán, sev, olja og aðrar útreiðslur eru fastar hvønn mánað, og tær upphæddirnar fáa familjurnar onki gjørt við.

Aftur í ár hava yvir 900 børn tørv á jólahjálp. Stóra talið er ein greið ábening um, at vit í Føroyum hava eitt útbreitt barnafátækradømi. Tøl frá Hagstovuni siga eisini, at 1322 børn liva í fátækkraváða, og at talið er vaksandi, sigur Annlis Bjarkhamar frá Í menniskjum góður tokki

Eiríkur Lindenskov

– Vit hava ongantíð í Føroyum viðurkent, at vit hava ein trupulleika við fátækradømi. Hóast talið av børnum sum liva í fátækradømi er stórt, letur politiska skipanin bara, sum um tey ikki eru til

Tað sigur Annlis Bjarkhamar frá felagsskapinum Í menniskjum góður tokki.

Hon vísir á, at hesi fyra árin, Í menniskjum góður tokki hevur latið jólahjálp, hava tey á hvørjum árið gjørt vart við truplu støðuna, sum hesar familjur eru í, og at okkurt má gerast fyri at bota um livikorini hjá vaksnum og børnum í hesum familjum, men uttan úrslit.

– Hóast figgjarliga sperdu foreldrini royna tað, tey kunnu, soleiðis at figgjarstøðan ikki rakar børnini óneyðuga hart, so er tøka upphæddin,

sum tey hava at ráða yvir so lítil, at tað kann ikki umgangast at børnini eisini líða undir sperdu figgjarstøðuni, sigur hon.

– Tað eru børn, sum ikki halda føðingardag, tí ráð ikki er til tað.

– Tað eru børn, sum ikki ganga til nakað frítíðarítriv, tí ráð ikki er til tað.

– Tað eru børn, sum verða happað, tí tey bara ganga í endurnýtsluklæðum, tí ráð er ikki at keypa nýtt.

– Tað er børn, sum flyta oftani, tí íbúðin er ov vánalig ella ov dýr. Onnur flyta av landinum, tí tey og teirra familja hava ikki ráð at bógva her.

– Tað eru børn sum stúra, tí tey vita, at peningurin tey sum familja hava at liva av ikki røkkur til allan mánaðin.

– Tað eru børn, sum

bara mugu hyggja at meðan javnaldrar og vinir ferðast, fara á matstovu, biograf, námferðir o.s.fr. Tey luttaka ikki, tí tey hava ikki ráð.

– Tað eru børn, sum ikki eta eina heita máltíð hvønn dag, summi heila vikur, tí ráð er ikki til tað.

Fátækradømi ein skaptur trupulleiki

– Vit hava fyri fyrstu ferð í ár spurt í umsóknarblaðnum til jólahjálp, hvar inntøkan hjá familjuni kemur frá. Tað vísir seg at 69% av teimum sum søkja jólahjálp eru antin á forsorg, arbeidsleys, lesandi, fyritiðarpensjónistar, í barsil ella sjúkrmeldaði, sigur Annlis Bjarkhamar.

– Fátækradømi er í størstan mun ein skaptur trupulleiki. Hann er skaptur av teimum, sum taka

politisku avgerðirnar, sum smíða lógirnar, og sum áseta upphæddirnar fyri tær ymisku veitingarnar, sigur Annlis Bjarkhamar, sum vísir á, at bæði innan almannaøkið, í arbeidsmarknaðarskipanum sum Als og barsil og innan lestrarstuðul verða upphæddir settar á uttan at nakað atlit verður tikið til, um til ber at liva av hesum upphæddum ella ikki, sigur hon. Upphæddirnar verða ásettar, og ábygdin lögð frá sær. At tað so eruundraðtals børn, sum enda í fátækradømi, sum ein beinleiðis orsök av, at upphæddirnar eru so lágar fyriheldur ongin seg til.

So leingi vit ikki vilja viðurkenna, at vit hava fátækradømi í Føroyum, so leingi fáa vit heldur ikki skipanir, sum kunnu lofta og hjálpa teimum familjum, sum

Lyklatøl

fyrí umsøkjarar til

Í menniskjum góður tokki

Eiríkur Lindenskov

Týpiski umsøkjarin til Í menniskjum góður tokki er stakur forsyrjgari við einum til tveimum børnum, hevur eina inntøku á 9000 kr eftir skatt og býr til leigu í einum av stórlássunum í Føroyum. Tá ið føstu útreiðslurnar eru goldnar t.e. húsleiga, el olja, tlf, kringvarp og ferðaútreiðslur, so er uml. 2000 kr eftir um mánaðin til mat, klæði, frítíðarítriv, tannlækna og heilivág

2/3 av teimum sum søkja jólahjálp eru stakir

uppihaldarar – tey flestu av støku uppihaldarunum eru kvinnur, tó eru eisini fleiri menn við børnum.

Tað at so nógv eru stakir uppihaldarar ber boð um, at Føroyar hava eitt familjumynstur, sum hevur broytt seg seinastu áratíggjuni, men kortini er samfelagið ikki innrættað til stakar forsyrjgjarar.

Tað eru serliga bústaðarútreiðslur, sum eru dýrir og móguleikarnir eru lítlir fyri biligum bústøðum.

Um hugt verður at, hvussu fólki bógva sæst, at tey flestu,

sum søkja jólahjálp bógva til leigu. Fleiri eru eisini, sum ikki kunnu seta búgv sjálvi ella eru noydd at flyta heim til foreldrini, tá ið tey fáa børn.

Tað sæst aftur í umsóknunum, at tað serliga er býliskostnaðurin, sum fer við størsta partinum av tøkuni inntøkuni hjá familjunum. Móguleiki er ikki at bógva bíligt ella øðrvísi.

Í Føroyum verður rentustuðul veittur, men bústaðarstuðul til leiguíbúðir verður ikki veittur, tískil kunnu fólk mangan vera

verri fyri, sum leiga enn tey sum fáa móguleika at seta fótir undir egið borð. Hetta er eisini við til at vaksa um gjónna millum ymisku inntøkubólkarnir.

Lágar veitingar

Um hugt verður at inntøkukelduni hjá umsøkjarunum til ÍMGT sæst, at tey flestu eru í eini støðu, sum ger, at tey mugu dúva uppá tær vælferðarskipanir, sum settar eru í verk.

31% av umsøkjarunum arbeiða, men inntøkan er væl minni enn ein arbeiðaraløn